

Zmiany w zakresie ubezpieczeń społecznych już od stycznia 2022 roku

Dr Paulina Sołtys

Przedsiębiorcy jako płatnicy składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jak również osoby ubezpieczone muszą być gotowi na liczne zmiany jakie przewidział polski ustawodawca w zakresie przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych od dnia 1 stycznia 2022 roku. Najważniejsze zmiany przedstawiamy poniżej.

1. Wstrzymanie świadczenia z powodu długu.

Ustawa zmieniająca wprowadza zmianę w zakresie nieterminowego regulowania składek na ubezpieczenia społeczne, co może wpłynąć na zatrzymanie świadczenia rehabilitacyjnego oraz zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego (art. 4 ustawy zmieniającej) w razie wystąpienia w dniu powstania prawa do świadczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, do czasu spłaty całości zadłużenia.

Dotychczas w przypadku, gdy osoba prowadząca działalność gospodarczą, osoba z nią współpracująca lub duchowny nie opłacił w terminie składek, dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustawało. Taka osoba nie miała prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Natomiast od 1 stycznia 2022 roku zmieni się charakter dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Ubezpieczenie nie będzie już ustawało na skutek nieterminowego opłacenia składek (zmiana do ustawy systemowej). Zatem osoby prowadzące działalność gospodarczą, osoby z nimi współpracujące oraz duchowni będą mogły ubiegać się o zasiłki również w przypadku opłacenia składek po terminie.

2. Zwolnienie lekarskie po zakończeniu umowy o pracę tylko na 91 dni.

Dotychczasowe przepisy nie różnicowały sytuacji wymiaru zasiłku chorobowego w zależności od ustania staniu zatrudnienia. Zasiłek chorobowy po ustaniu ubezpieczenia przysługiwał na zasadach ogólnych, tj. mógł przysługiwać za cały okres zasiłkowy (182 dni/270 dni). Od stycznia 2022 roku za okres niezdolności do pracy przypadający po ustaniu ubezpieczenia zasiłek chorobowy będzie przysługiwać nie dłużej niż przez 91 dni. Tym samym o połowę skrócono okres przebywania na zwolnieniu lekarskim z powodu choroby po zakończeniu umowy o pracę.

3. Obliczenie okresu zasiłkowego na nowych zasadach

Na podstawie aktualnie obowiązującej ustawy zasiłkowej do okresu zasiłkowego wlicza się wszystkie nieprzerwane okresy niezdolności do pracy, nawet jeżeli niezdolność do pracy jest spowodowana różnymi przyczynami. W przypadku przerw w niezdolności do pracy, do okresu zasiłkowego wlicza się okres niezdolności do pracy przypadający przed przerwą, o ile jest ona spowodowana tą samą przyczyną, a przerwa nie przekracza 60 dni. Przerwa w niezdolności do pracy i

zachorowania po przerwie z innej przyczyny (trwającej nawet jeden dzień), oznacza powstanie prawa do nowego okresu zasiłkowego.

Okres zasiłkowy uniezależniony od tego, czy przyczyna niezdolności do pracy występująca przed przerwą i po przerwie jest ta sama. Od stycznia 2022 roku do okresu zasiłkowego wliczane będą okresy poprzednich niezdolności do pracy, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekroczyła 60 dni, niezależnie od przyczyny. Do okresu zasiłkowego nie będą wliczane okresy niezdolności do pracy przypadające przed przerwą nie dłuższą niż 60 dni, jeżeli po przerwie niezdolność do pracy wystąpiła w trakcie ciąży.

4. Pobyt w szpitalu na nowych zasadach i wysokości zasiłku.

Na podstawie art. 11 ust. 1 a ustawy zasiłkowej w chwili obecnej miesięczny zasiłek chorobowy za okres pobytu w szpitalu wynosi 70% podstawy wymiaru zasiłku, a za okres pobytu w szpitalu – od 15. do 33. dnia niezdolności do pracy w roku kalendarzowym w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia, 80% podstawy wymiaru zasiłku. Natomiast od 1 stycznia 2022 roku miesięczny zasiłek chorobowy za okres pobytu w szpitalu będzie wynosił 80% podstawy wymiaru zasiłku.

5. Ustanie zatrudnienia w skutek śmierci pracodawcy, a prawo do zasiłku macierzyńskiego

W obecnym stanie prawnym prawo do zasiłku macierzyńskiego z tytułu urodzenia dziecka po ustaniu ubezpieczenia nie przysługuje, jeśli rozwiązanie umowy o pracę w okresie ciąży nastąpiło wskutek śmierci pracodawcy. W takim przypadku nie przysługuje też zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Wprowadzane zmiany do ustawy zasiłkowej rozszerzają grupy osób uprawnionych do zasiłku macierzyńskiego i zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego o osoby, które z przyczyn od siebie niezależnych (tj. śmierci pracodawcy) utraciły prawo do ubezpieczenia chorobowego i urodziły dziecko po ustaniu tego ubezpieczenia.

6. Obliczenie podstawy zasiłku

Według aktualnych regulacji ustawy zasiłkowej (art. 43 ustawy zasiłkowej) podstawy wymiaru zasiłku przysługującego u tego samego pracodawcy z tytułu zatrudnienia **nie oblicza się na nowo**, jeżeli w pobieraniu wynagrodzenia za okres choroby i zasiłków – bez względu na ich rodzaj – **nie było przerwy lub przerwa trwała krócej niż 3 miesiące kalendarzowe**. Z kolei na podstawie nowelizacji ustawy zasiłkowej od dnia 1 stycznia 2022 roku odstawa wymiaru zasiłku ustalana na nowo, jeśli między okresami pobierania zasiłków wystąpi przerwa wynosząca co najmniej jeden miesiąc kalendarzowy. Podstawa wymiaru zasiłku będzie ustalana na podstawie bieżącego wynagrodzenia pracownika. Wysokość świadczeń będzie więc zbliżona do wysokości aktualnych zarobków.

7. Termin wypłaty zasiłków

Planowane zmiany w zakresie terminów wypłaty zasiłków mają na celu ujednoczenie terminów wypłaty świadczeń krótko i długoterminowych. Świadczenia będą wypłacane w ciągu 30 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do ustalenia prawa do zasiłku. ZUS wypłaca zasiłki na

bieżąco po stwierdzeniu uprawnień – nie później niż w ciągu 30 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do ustalenia prawa do zasiłku.

Ze względu na to, że wypłata zasiłków osobom podlegającym dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jest uzależniona od spłacenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne (art. 4 pkt 1 projektu – art. 2a ustawy zasiłkowej), termin wypłacenia zasiłku będzie uzależniony od spłacenia zadłużenia. Nie będzie dłuższy niż 60 dni od spłaty całości zadłużenia.